

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

EUROSUSTAV

TROMJESEČNO IZVJEŠĆE O SSM-U

**Napredak u operativnoj
provedbi Uredbe o jedinstvenom
nadzornom mehanizmu**

Sve publikacije ESB-a
u 2014. sadrže motiv s
novčanice od 20 €.

2014./2

© Europska središnja banka, 2014.

Adresa	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt na Majni, Njemačka
Poštanska adresa	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefonski broj	+49 69 1344 0
Internetska adresa	http://www.ecb.europa.eu

Sva prava su zadržana. Dopršta se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

ISBN	978-92-899-1206-8 (mrežno izdanje)
ISSN	2315-3687 (mrežno izdanje)
Kataloški broj EU-a	QB-BM-14-002-HR-N (mrežno izdanje)

KLJUČNE PORUKE

Ovo je drugo Tromjesečno izvješće Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Europskoj komisiji o napretku u provedbi Uredbe o Jedinstvenom nadzornom mehanizmu (SSM). Izvješće je propisano Uredbom o SSM-u te obuhvaća tri mjeseca, **od 4. veljače do 3. svibnja 2014¹**.

Ključne poruke ovog Tromjesečnog izvješća su:

- **Uspostava upravljačkih struktura SSM-a, uključujući s njima povezana organizacijska pravila i aranžmane, u većoj je mjeri dovršena.** Tijekom izvještajnog razdoblja Nadzorni odbor održao je pet sastanaka i donio Poslovnik koji je omogućio osnivanje Upravljačkog odbora. Također je usvojena Odluka ESB-a o osnivanju Administrativnog odbora za preispitivanja, a u tijeku je poziv za iskaz interesa za članstvo u njemu. Uredba ESB-a o osnivanju Posredničkog tijela blizu je dovršetka, kako bi mogla biti formalno usvojena tijekom svibnja. Upravno vijeće usvojilo je Odluku ESB-a o predstavnicima ESB-a u Nadzornom odboru te je imenovalo tri predstavnika. Upravno vijeće također je usvojilo Odluku ESB-a o bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima² država članica sudionica čija valuta nije euro.
- **Upravno vijeće je na prijedlog Nadzornog odbora usvojilo Okvirnu uredbu o SSM-u, koja je objavljena 25. travnja 2014., zajedno s Izjavom o povratnim informacijama u vezi s rezultatima savjetovanja i već uvedenim izmjenama.** Time je ispunjen rok od 4. svibnja 2014. koji je predviđen Uredbom o SSM-u. Okvirna uredba o SSM-u utvrđuje praktična rješenja za primjenu članka 6. Uredbe o SSM-u (o suradnji ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u okviru SSM-a). Sukladno Uredbi o SSM-u, tekst Nacrta okvirne uredbe o SSM-u upućen je na javno savjetovanje od 7. veljače do 7. ožujka 2014. Rezultati javnog savjetovanja bili su vrlo pozitivni, sa širokom potporom za pristup koji je predložen u dokumentu o savjetovanju.
- **Tijekom izvještajnog razdoblja nastavljen je rad na nadzornom priručniku SSM-a.** Nadzorni model SSM-a, kako je naznačeno u Prijedlogu nadzornog priručnika koji obuhvaća procese i postupke te metodologiju nadzora značajnih i manje značajnih institucija, dorađen je na temelju povratnih informacija nacionalnih nadležnih tijela. Priručnik je živi dokument namijenjen zaposlenicima SSM-a te će se i dalje redovito nadopunjavati prije i poslije 4. studenog 2014. ESB će objaviti vodič o praktičnoj provedbi nadzora u kojem će precizirati obilježja, zadaće i postupke SSM-a.
- **Započela je uspostava zajedničkih nadzornih timova, koji će činiti glavnu operativnu strukturu za provedbu nadzora od strane SSM-a.** Zajednički nadzorni

¹ Prvo Tromjesečno izvješće objavljeno je 4. veljače 2014., tri mjeseca nakon stupanja na snagu Uredbe o SSM-u 4. studenog 2013.

² Nacionalna nadležna tijela također obuhvaćaju nacionalne središnje banke s nadzornim zadaćama.

timovi izravno će nadzirati oko 130 bankovnih grupa koje se smatraju značajnima sukladno Uredbi o SSM-u. Uspostava potpuno funkcionalnih zajedničkih nadzornih timova jedan je od glavnih izazova koji stoje pred SSM-om kako bi mogao pravodobno preuzeti nadzorne zadaće 4. studenog 2014. Osim odgovarajućeg osoblja, taj zadatak zahtijeva razvoj operativne infrastrukture, edukaciju i učinkovita organizacijska rješenja. SSM dobro napreduje u odabiru osoblja i pripremnim radnjama. Očekuje se da će svi koordinatori zajedničkih nadzornih timova biti imenovani do kraja lipnja i da će se gotovo svi pridružiti ESB-u do kraja ljeta. Napredak na ovom ključnom području pomno će se pratiti tijekom cijele godine.

- **Popuna radnih mjesta u SSM-u teče zadovoljavajućim tempom, nakon početnih zastoja u imenovanju višeg rukovodećeg osoblja.** Popuna se općenito odvija od vrha nadolje, a interno planiranje prilagođeno je datumima stupanja na dužnost viših rukovoditelja i osiguranju raspoloživosti kritične mase zaposlenika za početak rada SSM-a. Velik broj prijava (više od 8000 za do sada oglašena radna mjesta) pokazuje da postoji znatan interes za radna mjesta u SSM-u. Pravodobno zadovoljenje potreba za osobljem još je jedan od glavnih izazova s kojima je suočen SSM.
- **Ostvaren je znatan napredak u provedbi sveobuhvatne procjene.** Završen je odabir portfelja koji će biti obuhvaćeni pregledom kvalitete aktive te je započela faza provedbe. Pojediniosti o scenariju testa otpornosti na stres, koji je utvrdilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) i koji je pripremljen u suradnji s Europskim odborom za sistemske rizike (ESRB) i ESB-om, objavljene su 29. travnja 2014.
- **Nadzorni odbor odobrio je Priručnik o nadzornom izvješćivanju, koji će pružiti podatkovni okvir za potporu provedbe nadzora.** Priručnik je interni dokument u kojem je utvrđen pristup nadzornom izvješćivanju te je opisan podatkovni i izvještajni okvir za SSM.
- **Pripremne radnje** također su u poodmakloj fazi na mnogim drugim područjima, kao što su informacijsko-tehnološka infrastruktura, ljudski resursi, poslovni prostori, unutarnja i vanjska komunikacija, okvir za naknade za nadzor, organizacija logistike te pravne i statističke službe.

1 UVOD

Uredba o SSM-u³ zahtijeva od Europske središnje banke (ESB) da od 3. studenog 2013. Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Europskoj komisiji šalje tromjesečna izvješća o napretku u operativnoj provedbi Uredbe o SSM-u.

U skladu s aranžmanima o odgovornosti postignutim s Europskim parlamentom⁴ i Vijećem EU-a⁵, ta izvješća, između ostalog, trebaju obuhvaćati:

- interne pripreme, organizaciju i planiranje rada
- konkretne mjere za ostvarivanje obveze o razdvajanju funkcija monetarne politike od nadzornih funkcija
- suradnju s drugim nacionalnim nadležnim tijelima ili nadležnim tijelima EU-a
- eventualne prepreke s kojima se ESB suočio u pripremi nadzornih zadaća
- sve događaje koji izazivaju zabrinutost ili izmjene Kodeksa ponašanja.

Prvo Tromjesečno izvješće o SSM-u, koje je objavljeno 4. veljače 2014., obuhvatilo je razdoblje od 3. studenog 2013. do 3. veljače 2014. te pripremne radnje koje su poduzete od sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012.

Ovo drugo Tromjesečno izvješće obuhvaća razdoblje od 4. veljače do 3. svibnja 2014. Pripremio ga je osoblje ESB-a i odobrio Nadzorni odbor, uz konzultacije s Upravnim vijećem ESB-a.

Treće Tromjesečno izvješće bit će objavljeno početkom kolovoza 2014.

2 USPOSTAVA UPRAVLJAČKIH STRUKTURA SSM-A

2.1 NADZORNI ODBOR

Izvršeno je još nekoliko imenovanja u Nadzorni odbor.

³ Uredba Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63).

⁴ Međuinstitucionalni sporazum Europskog parlamenta i Europske središnje banke o praktičnim modalitetima provedbe demokratske odgovornosti i nadzora nad izvršavanjem zadaća dodijeljenih ESB-u u okviru Jedinog nadzornog mehanizma (SL L 320, 30.11.2013., str. 1).

⁵ Memorandum o razumijevanju između Vijeća Europske unije i Europske središnje banke o suradnji na postupcima u vezi s Jedinim nadzornim mehanizmom, koji je stupio na snagu 12. prosinca 2013.

Gđa Sabine Lautenschläger bila je na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 3. veljače 2014. i nakon toga Vijeće EU-a imenovalo ju je potpredsjednicom Nadzornog odbora, a imenovanje je stupilo na snagu 12. veljače 2014.

Dana 6. ožujka 2014. Upravno vijeće imenovalo je troje predstavnika ESB-a u Nadzorni odbor:

- **G. Ignazio Angeloni**, dosadašnji direktor glavne uprave Makrobonitetna politika i financijski nadzor pri ESB-u, imenovan je od 6. ožujka 2014.
- **Gđa Sirkka Hämäläinen**, članica Izvršnog odbora ESB-a od 1998. do 2003., pridružit će se Nadzornom odboru u svibnju 2014.
- **Gđa Julie Dickson**, sadašnja glavna nadzornica u kanadskom Uredu glavnog nadzornika financijskih institucija (OSFI), središnjem kanadskom regulatornom i nadzornom tijelu financijske industrije, pridružit će se Nadzornom odboru u kolovozu 2014.

Dana 31. ožujka 2014., nakon konzultacija s Upravnim vijećem, Nadzorni odbor donio je svoj Poslovnik. Poslovnik je stupio na snagu 1. travnja 2014. te je nakon toga objavljen na internetskoj stranici ESB-a. On nadopunjuje poslovnik ESB-a, koji je u siječnju 2014. izmijenjen kako bi se detaljno uredio odnos Upravnog vijeća i Nadzornog odbora.

2.2 UPRAVLJAČKI ODBOR

Poslovnik Nadzornog odbora također sadrži odredbe o Upravljačkom odboru.

Upravljački odbor sastoji se od osam članova Nadzornog odbora:

- predsjednika
- potpredsjednika
- jednog predstavnika ESB-a
- pet članova iz nacionalnih nadležnih tijela.

Svaki od pet članova iz nacionalnih nadležnih tijela imenuje se na mandat od jedne godine. Kako bi se osigurala pravedna ravnoteža i rotacija nacionalnih nadležnih tijela, nacionalna nadležna tijela rangirana su u četiri skupine na temelju ukupne konsolidirane aktive banaka u određenoj državi članici sudionici. U Upravljačkom odboru uvijek mora biti barem jedan član iz svake skupine.

Mandat je Upravljačkog odbora pružati potporu aktivnostima Nadzornog odbora i pripremati njegove sastanke. Prvi sastanak održan je 27. ožujka 2014.

2.3 ADMINISTRATIVNI ODBOR ZA PREISPITIVANJA

Sukladno Uredbi o SSM-u, ESB treba osnovati Administrativni odbor za preispitivanja radi provedbe internih administrativnih preispitivanja odluka koje donosi ESB u primjeni ovlasti koje su mu dodijeljene Uredbom o SSM-u. To interno tijelo sastojat će se od pet uglednih osoba iz država članica, s dokazanim odgovarajućim znanjem i dovoljno velikim stručnim iskustvom, uključujući iskustvo u provedbi nadzora, na području bankarstva i drugih financijskih usluga.

Administrativni odbor za preispitivanja imat će mandat za preispitivanje odluka o nadzoru na zahtjev svih fizičkih i pravnih osoba kojima su one upućene ili koje se izravno i osobno tiču tih osoba. Opseg preispitivanja trebao bi se odnositi na postupovnu i materijalnu usklađenost spornih odluka s Uredbom o SSM-u.

Nacrt Odluke ESB-a o osnivanju Administrativnog odbora za preispitivanja i o njegovim operativnim pravilima dostavljen je Nadzornom odboru radi konzultacija, nakon čega ga je Upravno vijeće razmotrilo i usvojilo 16. travnja 2014. ESB je 1. svibnja 2014. uputio poziv za iskaz interesa za članstvo u Administrativnom odboru za preispitivanja, koji je objavljen u Službenom listu EU-a.

2.4 POSREDNIČKO TIJELO

U cilju razdvajanja zadaća monetarne politike od nadzornih zadaća, Uredba o SSM-u predviđa još jedno interno tijelo, Posredničko tijelo. Svrha ovog tijela je rješavanje razlika u stajalištima o prigovorima Upravnog vijeća na nacрте odluka Nadzornog odbora, ako to zatraži nacionalno nadležno tijelo. Posredničko tijelo stoga mora biti sastavljeno od po jednog predstavnika država članica sudionica, izabranih iz redova članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora.

Nacrt uredbe ESB-a o osnivanju Posredničkog tijela i o njegovu poslovniku dostavljen je Nadzornom odboru radi konzultacija, nakon čega ga je Upravno vijeće razmotrilo i načelno usvojilo 21. ožujka 2014., prije njegova formalnog usvajanja tijekom svibnja kad budu dostupne verzije na svim jezicima.

3 USPOSTAVA NADZORNE FUNKCIJE U ESB-u

3.1 ORGANIZACIJA

Radi obavljanja nadzorne funkcije ESB-a, osnovane su četiri nove glavne uprave i posebno Tajništvo Nadzornog odbora. Organizacijski ustroj sada je dodatno poboljšan.

Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II, koje će biti zadužene za izravan svakodnevni nadzor oko 130 značajnih bankovnih grupa, sastoje se od sedam odnosno osam odjela. Podjela banaka između ove dvije glavne uprave provodi se u skladu s pristupom nadzoru temeljenom na procjeni rizika, uzimajući u obzir izloženosti rizicima, složenost i poslovne modele banaka. Trideset sistemski najvažnijih banaka dodijeljeno je glavnoj upravi Mikrobonitetni nadzor I, a ostale glavnoj upravi Mikrobonitetni nadzor II.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor III, koja obavlja neizravan nadzor manje značajnih banaka, sastoji se od tri odjela:

- Analitička i metodološka podrška
- Institucionalni i sektorski nadzor
- Supervizijski nadzor i odnosi s nacionalnim nadležnim tijelima.

Glavna uprava Mikrobonitetni nadzor IV, koja se bavi horizontalnim i specijaliziranim službama, sastoji se od deset odjela:

- Odobrenja
- Provođenje i sankcije
- Interni modeli
- Razvoj metodologije i standarda
- Planiranje i usklađivanje planova nadzora
- Centralizirani nadzori na licu mjesta
- Osiguranje kvalitete nadzora
- Upravljanje krizama
- Politike nadzora
- Analiza rizika u okviru SSM-a.

U sedam od deset odjela osnovane su dodatne organizacijske podstrukture u obliku dvaju odsjeka po odjelu. Osnovana je i neovisna jedinica, Središnji operativni ured, kako bi pomogla definirati funkcionalne informacijsko-tehnološke potrebe glavnih uprava Mikrobonitetni nadzor I – IV na koje će odgovoriti glavna uprava Informacijski sustavi i glavna uprava Statistika.

Naposljetku, posebno **Tajništvo Nadzornog odbora** čini jednu organizacijsku jedinicu na razini uprave, a sastoji se od dva odsjeka:

- Postupak odlučivanja
- Politika odlučivanja.

3.2 POPUNA RADNIH MJESTA

Postupak zapošljavanja za SSM organiziran je od vrha nadolje, počevši od višeg rukovodstva.

Interno planiranje prilagođeno je datumima stupanja na dužnost viših rukovoditelja i osigurat će raspoloživost kritične mase zaposlenika za početak rada SSM-a.

Do početka ožujka deset viših rukovoditelja stupilo je na dužnost i sudjelovalo u postupcima odabira srednjeg rukovodećeg osoblja.

Prednost je zatim dana zapošljavanju srednjeg rukovodećeg osoblja glavnih uprava Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II, radi osnivanja operativnih zajedničkih nadzornih timova, te zapošljavanju za tri odjela glavne uprave Mikrobonitetni nadzor IV (tj. Razvoj metodologije i standarda, Analiza rizika u okviru SSM-a te Planiranje i usklađivanje planova nadzora). Očekuje se da će većina od ovih 18 načelnika odjela preuzeti svoje dužnosti do svibnja. Pored toga, oko 100 načelnika odsjeka i savjetnika koji su već odabrani za rad na ovim prioritetnim područjima postupno će se pridružiti ESB-u tijekom sljedećih nekoliko mjeseci. Zapošljavanje srednjeg rukovodećeg osoblja glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III bit će dovršeno otprilike u svibnju, a zapošljavanje ostalog srednjeg rukovodećeg osoblja glavne uprave Mikrobonitetni nadzor IV bit će dovršeno prije ljeta.

Paralelno s time, početkom veljače raspisani su natječaji za nadzornike za glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II. Očekuje se da će do lipnja biti odabrano oko 280 nadzornika, a odabir ostalih 260-ak stručnjaka za glavne uprave Mikrobonitetni nadzor III i Mikrobonitetni nadzor IV trebao bi biti okončan između srpnja i rujna.

Konačno, zapošljavanje za „zajedničke službe“ ESB-a (npr. Informacijske sustave, Ljudske potencijale, Pravne poslove, Proračun, Odnose s javnošću i Opće poslove) također teče bez poteškoća, a zapošljavanje srednjeg rukovodećeg osoblja i stručnog osoblja uglavnom se odvija paralelno.

U međuvremenu, oko 200 stručnjaka iz nacionalnih nadležnih tijela upućeno je ili će biti upućeno u ESB radi pružanja potpore neposrednim radnim zadacima. Očekuje se da će posljednji val od oko 120 upućenih djelatnika započeti u svibnju i lipnju.

Pretpostavke na kojima počivaju rokovi za zapošljavanje su realne, što potvrđuju prvi valovi zapošljavanja. Međutim, važno je održati sadašnji zamah, posebice u pogledu obrade prijava za zapošljavanje i dovršetka postupka odabira. Velik broj prijava (više od 8000 za do sada oglašena radna mjesta) pokazuje da postoji znatan interes za radna mjesta u okviru SSM-a, a naknadni valovi zapošljavanja trebali bi potvrditi ovaj trend. Kako bi se ublažili rizici u pogledu kvalitete i brzine postupka zapošljavanja, ESB je uveo više alata za prethodnu procjenu kandidata (npr. testiranje putem interneta, pismene testove na lokaciji kandidata i stručne razgovore prije postupka odabira), koji se mogu primijeniti fleksibilno, ovisno o broju prijava.

Dodatni rizik mogu biti nepredviđeno dulji otkazni rokovi, što znači da timovi možda neće biti popunjeni predviđenom brzinom (pogotovo što je određen broj institucija iz kojih odlaze dotični djelatnici sada intenzivno uključen u sveobuhvatnu procjenu. U svakom slučaju, postoji jasna suglasnost da se kvaliteta ne dovodi u pitanje.

3.3 OSNIVANJE ZAJEDNIČKIH NADZORNIH TIMOVA

Za operativni nadzor značajnih banaka bit će zaduženi zajednički nadzorni timovi. Svakim zajedničkim nadzornim timom rukovodit će koordinador zajedničkog nadzornog tima koji radi za ESB, a sastojat će se od više nadzornika iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica.

SSM dobro napreduje u odabiru osoblja i pripremama za rad zajedničkih nadzornih timova. Kako je prethodno istaknuto, u tijeku je zapošljavanje srednjeg rukovodećeg osoblja glavnih uprava Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II. Očekuje se da će svi koordinatori zajedničkih nadzornih timova biti imenovani do kraja lipnja i da će se gotovo svi pridružiti ESB-u do kraja ljeta. Popuna zajedničkih nadzornih timova također napreduje te se očekuje da će od 280 kandidata odabranih do lipnja njih 200, koji se smatraju nužnima za potpuno funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova, započeti s radom do rujna. Ostalo osoblje čini dodatni „amortizer“, a pridružit će se ESB-u tijekom listopada.

Pripremne radnje za stavljanje zajedničkih nadzornih timova u funkciju napredovale su u proteklih godinu dana. One obuhvaćaju rad na nadzornom priručniku, u kojem se navode dužnosti i odgovornosti zajedničkih nadzornih timova u različitim fazama nadzornog postupka i definiraju zahtjevi u pogledu njihove organizacijske strukture i popune.

Glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II nedavno su osnovale nekoliko radnih podskupina radi utvrđivanja odgovornosti, postupaka i potrebne infrastrukture kako bi zajednički nadzorni timovi bili u punoj funkciji do studenog 2014. Te su radne podskupine usredotočene na sljedeća prioritetna područja:

- razvijanje strategija i postupaka te rješavanje organizacijskih aspekata
- jačanje odnosa s ključnim dionicima, posebice nacionalnim nadležnim tijelima
- sagledavanje profila rizika i izradu nadzornih strategija za značajne institucije
- pripremanje glatke primopredaje nadzornih dužnosti
- pripremanje stalnih državnih zadaća i radnji koje se odnose na tekući nadzor.

U okviru ovog postupka, glavne uprave Mikrobonitetni nadzor I i Mikrobonitetni nadzor II rade pripreme kako bi zajednički nadzorni timovi mogli upravljati rezultatima sveobuhvatne procjene i eventualnim mjerama nadzora koje mogu uslijediti.

3.4 RAZDVAJANJE FUNKCIONALNIH PODRUČJA

Sukladno Uredbi o SSM-u, ESB mora donijeti i objaviti interna pravila kako bi osigurao razdvajanje nadzorne funkcije od funkcionalnih područja monetarne politike (i drugih zadaća ESB-a), uključujući pravila o čuvanju poslovne tajne i razmjeni informacija.

Već je utvrđeno više postupaka radi provedbe razdvajanja sa stajališta organizacije i odlučivanja. Štoviše, te će dvije funkcije od 2015. biti smještene u različitim dijelovima Frankfurta, u čemu će se ogledati i čime će se podržati organizacijsko razdvajanje.:

- bankovni nadzor bit će smješten u Eurotornju, sadašnjem poslovnom prostoru ESB-a u središtu Frankfurta
- monetarna politika i druga poslovna područja ESB-a bit će smješteni u novoj središnjici ESB-a koja se upravo gradi u frankfurtskoj četvrti Ostend.

Također se radi na utvrđivanju pravila o razmjeni informacija između nadzorne funkcije i monetarne politike i drugih funkcija. Ta će pravila biti u potpunosti i strogo u skladu s primjenjivim zakonima i propisima o zaštiti povjerljivih informacija (posebice s Direktivom o kapitalnim zahtjevima (CRD IV)⁶) i Uredbom Vijeća (EZ) br. 2533/98 od 23. studenoga 1998. o prikupljanju statističkih podataka od strane ESB-a⁷) i općim obvezama čuvanja poslovne tajne, kako je utvrđeno Statutom Europskog sustava središnjih banaka (ESSB). ESB je uvjeren da može postići potpuno i učinkovito razdvajanje, a da pri tom ostvari, gdje god je to moguće i poželjno, sve očekivane prednosti kombiniranja ovih dviju funkcija unutar iste institucije.

⁶ SL L 176, 27.6.2013., str. 338.

⁷ SL L 318, 27.11.1998., str. 8.

3.5 KODEKS PONAŠANJA ZAPOSLENIKA I RUKOVODITELJA ESB-a UKLJUČENIH U NADZOR BANAKA

Sukladno Uredbi o SSM-u, Upravno vijeće ESB-a mora utvrditi i objaviti *Kodeks ponašanja zaposlenika i rukovoditelja ESB-a uključenih u nadzor banaka*. ESB upravo priprema pravila etičkog ponašanja unutar cjelokupnog preispitivanja Etičkog okvira koji se odnosi na sve zaposlenike ESB-a. Ta će nova pravila uzeti u obzir zahtjeve iz Uredbe o SSM-u i Međuinstitucionalnog sporazuma. Uskoro će se uputiti prijedlog Nadzornom odboru i tijelima ESB-a nadležnima za odlučivanje, a nakon konzultacija s predstavnicima zaposlenika ESB-a. U skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom, ESB će obavijestiti Europski parlament o glavnim elementima predviđenog Kodeksa ponašanja prije njegova usvajanja. Očekuje se da će nova pravila stupiti na snagu prije nego što ESB u potpunosti preuzme nadzorne odgovornosti u studenom 2014.

4 PRAVNI OKVIR

4.1 JAVNO SAVJETOVANJE O NACRTU ESB-ove OKVIRNE UREDBE O SSM-u

Sukladno Uredbi o SSM-u, ESB mora, u dogovoru s nacionalnim nadležnim tijelima i na temelju prijedloga Nadzornog odbora, usvojiti okvir kojim se utvrđuju praktična rješenja za provedbu članka 6. Uredbe o SSM-u (o suradnji ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u okviru SSM-a). Taj je okvir dobio oblik uredbe ESB-a (Okvirna uredba o SSM-u).

Nakon upućivanja u Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta, a u skladu s odgovarajućim odredbama Međuinstitucionalnog sporazuma, 7. veljače 2014. otvoreno je javno savjetovanje o Nacrtu okvirne uredbe, koje je trajalo četiri tjedna (do 7. ožujka). Pored toga, u ESB-u je 19. veljače održana javna rasprava na kojoj su zainteresirane strane prvi put dobile priliku postavljati pitanja o nacrtu zakonskog teksta.

Rezultat javnog savjetovanja bio je vrlo pozitivan. Do posljednjeg dana savjetovanja ESB je zaprimio 36 skupova primjedaba. Među onima koji su uputili svoje primjedbe bile su europske i nacionalne tržišne i bankovne udruge, financijske i kreditne institucije, središnje banke i nadzorna tijela (iz država članica čija valuta nije euro), ministarstva financija i pravnici. Primjedbe su objavljene na internetskoj stranici ESB-a.

Većina primjedaba bila je tehničke naravi i odnosila se na zahtjeve za objašnjenja i izmjene određenih odredaba, što je pokazalo da postoji široka potpora općem pristupu predloženom u Nacrtu okvirne uredbe. Primjedbe su se najčešće odnosile na sljedeće teme:

- pravila o postupku donošenja nadzornih odluka ESB-a (npr. pravo na saslušanje, pristup dokumentima i jezičnu politiku)
- metodologiju procjene značaja nadziranih subjekata
- pitanja u vezi s putovnicama
- politiku bliske suradnje
- status manje značajnih nadziranih subjekata.

Nekoliko postavljenih pitanja odnosilo se na funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova odnosno nadzore na licu mjesta te općenito na to kako će SSM funkcionirati nakon 4. studenog 2014. ESB je Okvirnu uredbu o SSM-u⁸ objavio 25. travnja 2014., zajedno s Izjavom o povratnim informacijama⁹, u kojoj je dao detaljnije odgovore na primjedbe i predstavio izmjene Nacrta okvirne uredbe na temelju tih primjedaba.

4.2 ODLUKA ESB-a O BLISKOJ SURADNJI

Odluka ESB/2014/5 od 31. siječnja 2014. o bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima država članica sudionica čija valuta nije euro utvrđuje postupak uspostave bliske suradnje, posebice u pogledu zahtjeva za stupanje u blisku suradnju, ocjene tih zahtjeva od strane ESB-a i mogućeg prekida i raskida bliske suradnje. Odluka je stupila na snagu 27. veljače 2014.

Budući da Odluka ESB/2014/5 propisuje postupak stupanja u blisku suradnju, Okvirna uredba o SSM-u utvrđuje način funkcioniranja bliske suradnje i provedbe nadzora nakon uspostave bliske suradnje. Zato oba zakonska akta nadopunjuju odredbe o bliskoj suradnji iz članka 7. Uredbe o SSM-u.

Do sada nijedna država članica čija valuta nije euro nije obavijestila druge države članice, Europsku komisiju, ESB i Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) o zahtjevu za stupanje u blisku suradnju s ESB-om, u skladu s postupcima predviđenim Uredbom o SSM-u i Odlukom ESB/2014/5.

⁸ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf

⁹ <http://www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-framework-regulation-feedback.en.pdf>

4.3 PREPORUKE ESB-a ZA IZMJENU UREDBE VIJEĆA (EZ) BR. 2532/98 – SANKCIJE

ESB je 25. travnja 2014. objavio preporuku¹⁰ za izmjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2532/98 od 23. studenog 1998. o ovlastima ESB-a za izricanje sankcija¹¹ radi preciziranja pravila koja se odnose na:

- sankcije koje ESB može izreći pri izvršavanju centralnobankarskih zadaća, osim nadzornih zadaća
- administrativne kazne koje ESB može izreći pri izvršavanju svojih nadzornih zadaća.

Cilj je osigurati učinkovito i dosljedno djelovanje Uredbe (EZ) br. 2532/98 i Uredbe o SSM-u u kontekstu SSM-a. Radi izvršenja zadaća koje su mu dodijeljene Uredbom o SSM-u, ESB može izreći administrativne novčane kazne za povrede izravno primjenjivog prava EU-a¹², kao i sankcije „u slučaju kršenja uredbi ili odluka ESB-a“¹³ (u daljnjem tekstu pod zajedničkim nazivom „administrativne kazne“). Načela i postupci koji se primjenjuju na izricanje administrativnih novčanih kazni za povrede izravno primjenjivog prava EU-a sukladno članku 18. stavku 1. Uredbe o SSM-u, propisani su Uredbom o SSM-u i dodatno utvrđeni Okvirnom uredbom o SSM-u. Sukladno članku 18. stavku 7. Uredbe o SSM-u, ESB može izreći sankcije za kršenja uredbi i odluka ESB-a, u skladu s Uredbom (EZ) br. 2532/98¹⁴. U tom kontekstu, posebno je važno ustanoviti dosljedan režim za izricanje svih administrativnih kazni ESB-a koje se odnose na izvršavanje njegovih nadzornih zadaća sukladno Uredbi o SSM-u.

Štoviše, određena pravila sadržana u Uredbi (EZ) br. 2532/98 razlikuju se od onih utvrđenih Uredbom o SSM-u. Ona se osobito odnose na gornje granice kazni i periodičnih penala, proceduralna pravila i zastare utvrđene Uredbom (EZ) br. 2532/98. Ta će se pitanja razmotriti u predloženim izmjenama Uredbe (EZ) br. 2532/98.

4.4 NACRT UREDBE ESB-a O NAKNADAMA ZA NADZOR

Za pojedinosti o Nacrtu uredbe ESB-a o naknadama za nadzor vidi odjeljak 6.2.

¹⁰ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_rec_ecb_2014_19.pdf

¹¹ SL L 318, 27.11.1998., str. 4.

¹² Članak 18. stavak 1. Uredbe o SSM-u propisuje da ESB može izreći administrativne novčane kazne „kada kreditne institucije, financijski holdinzi ili mješoviti financijski holdinzi s namjerom ili zbog propusta prekrše zahtjev iz relevantnog izravno primjenjivog akta iz prava Unije povezanog s vrstom administrativnih novčanih kazni koje moraju biti na raspolaganju nadležnim tijelima u skladu s relevantnim pravom Unije“.

¹³ Članak 18. stavak 7. Uredbe o SSM-u.

¹⁴ Pored toga, članak 18. stavak 4. Uredbe o SSM-u zahtijeva od ESB-a da primjenjuje članak 18. u skladu s aktima iz prvog podstavka članka 4. stavka 3. Uredbe o SSM-u, uključujući postupke sadržane u Uredbi (EZ) br. 2532/98, već prema potrebi.

5 NADZORNI MODEL

5.1 DOVRŠETAK NADZORNOG PRIRUČNIKA

Nadzorni priručnik je interni dokument namijenjen osoblju SSM-a; obuhvaća procese, postupke i metodologiju nadzora značajnih i manje značajnih institucija, uzimajući u obzir općeprihvaćena načela funkcioniranja SSM-a. U njemu su opisani postupci za suradnju unutar SSM-a i s tijelima izvan SSM-a.

Prvi nacrt priručnika dostavljen je Nadzornom odboru na njegovom prvom sastanku 30. siječnja 2014. Međutim, priručnik je živi dokument koji će se stalno nadopunjavati kako se metodologija bude poboljšavala kroz kalibraciju i postupci se budu unapređivali na temelju povratnih informacija nacionalnih nadležnih tijela. Zato će se priručnik i dalje redovito nadopunjavati i prije i poslije 4. studenog 2014. kad ESB u potpunosti preuzme svoje nadzorne zadaće.

Budući da metodologija procjene rizika i kvantifikacije kapitala i likvidnosti u okviru SSM-ovog postupka nadzorne provjere i ocjene (SREP)¹⁵ uvelike ovisi o raspoloživosti i kvaliteti nadzornih podataka, poduzimaju se znatni naponi radi poboljšanja obuhvata i kvalitete tih podataka, kao i nadzornih informacija koje su korištene u analizi.

S nacionalnim nadležnim tijelima provedena su tri probna postupka prikupljanja podataka uz maksimalna nastojanja. U okviru toga, posebna pozornost posvećena je ključnim varijablama te usklađivanjima i korekcijama netipičnih varijabli i onih koje su nedostajale. U tim naporima utvrđeni su znatni problemi u pogledu usporedivosti i kvalitete podataka, na primjer razlike u nacionalnim računovodstvenim okvirima koje otežavaju procjenu podataka, stopa likvidnosti i pokazatelja kamatnog rizika. Istodobno, metodologija je znatno poboljšana tako da se vidi kako konkretni poslovni modeli ili određene situacije mogu utjecati na vrijednosti pokazatelja.

Nadalje, posvećena je posebna pozornost proširivanju izvora tržišnih podataka radi poboljšanja temeljitosti i dubine nadzorne analize pomoću alata treće strane. Ti izvori uključuju podatke iz vanjskih izvora, kao i rješenja dostupna unutar ESB-a/Eurosustava. Među prednostima proširivanja izvora podataka i informacija, između ostalog, jest mogućnost (i) upotpunjavanja podatka iz izvješća o nadzoru, (ii) korištenja potencijalnih sinergija koje proizlaze iz drugih izvora podataka i (iii) provedbe unakrsnih provjera nadzornih podataka.

Koncept kvantifikacije kapitala i likvidnosti u okviru SREP-a dodatno je razrađen. Pristup SSM-a kvantificira kapitalne zahtjeve za rizike koji podliježu minimalnim regulativnim

¹⁵ SREP je postupak kojim se usmjerava nadzorni pregled i utvrđuju mogući dodatni zahtjevi u pogledu određenih dodatnih vlastitih sredstava, objave ili likvidnosti, kao i druge mjere prema nadziranom subjektu.

zahtjevima (rizici Prvog stupa) i za dodatne vrste rizika koje još nisu obuhvaćene minimalnim zahtjevima (rizici Drugog stupa). Rizici se kvantificiraju unutar SREP okvira SSM-a na osnovi informacija iz SSM-ovog sustava procjene rizika (RAS) i procjene postupka interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) određene institucije.

Također se radilo na testiranju početne metodologije kvantifikacije na temelju podataka prikupljenih od nacionalnih nadležnih tijela. Testiranje je obuhvatilo analizu utjecaja određenih metodoloških koncepcija te kalibraciju i testiranje određenih metodologija kvantifikacije rizika. Nadalje, testiranje je bilo povezano s razvojem alata za izračune i predložaka za interno izvješćivanje i sl., kao i s odlučivanjem. Ove su aktivnosti također dio šireg rada na informacijsko-tehnološkom razvoju SSM-a.

Nadzorni priručnik SSM-a sadržavat će dodatak s pojedinostima o metodologiji provedbe nadzora na licu mjesta te će na taj način pružati smjernice timovima za provedbu nadzora na licu mjesta u pogledu raznih pitanja u vezi s procjenom te utvrditi ciljeve, tehnike i izlazne podatke za nadzore na licu mjesta. Krajnji je cilj osigurati dosljednost između procjena i nadzornih radnji koje proizlaze iz nadzora na licu mjesta usklađivanjem postupaka i uspostavom jasnog okvira za daljnje nadzorne radnje. Teme sadržane u dodatku o metodologiji obuhvaćaju sljedeće kategorije (u skladu s metodologijom procjene rizika):

- kreditni rizik
- tržišni rizik
- poslovni rizik (uključujući IT i vanjsko ugovaranje)
- okvir korporativnog upravljanja i unutarnje kontrole (uključujući unutarnje upravljanje, funkciju kontrole rizika, naknadu za rad, unutarnju reviziju i poštivanje regulative)
- pitanja likvidnosnog rizika i kapitala (postupak procjene izračuna kapitalnih zahtjeva i ICAAP pregled).

Inspektori mogu na temelju svoje stručne prosudbe uvesti granularne potkategorije kad je to potrebno.

SSM-ova metodologija nadzora na licu mjesta ne bi trebala biti statična, već bi se tijekom vremena trebala razvijati i dopunjavati. U dogovoru s nacionalnim nadležnim tijelima, ESB nastoji redovito preispitivati i osuvremenjivati metodologiju kako bi jamčio njezinu usklađenost s ključnim načelima pristupa temeljenog na riziku i razmjernosti te osigurao da obuhvati dodatne relevantne teme.

5.2 PRIPREMA JAVNOG VODIČA O PRAKTIČNOJ PROVEDBI NADZORA

Trenutačno je u pripremi javni dokument pod nazivom „Vodič o praktičnoj provedbi nadzora i metodologiji Jedinstvenog nadzornog mehanizma“ („Guide to supervisory practices and methodologies in the Single Supervisory Mechanism”), a glavni mu je cilj precizirati relevantna obilježja, zadaće i procese SSM-a. Vodič će nadziranim subjektima osigurati transparentnost načela nadzorne procjene te tako pomoći ublažiti neizvjesnost oko funkcioniranja SSM-a i očekivanja od nadzora. Istodobno će poslužiti ispunjavanju zahtjeva za objavljivanje kojima SSM podliježe, a to su:

- Međuinstitucionalni sporazum Europskog parlamenta i ESB-a, kojim je predviđeno da ESB „na svojoj internetskoj stranici objavi vodič o praktičnoj provedbi nadzora“
- Okvir EBA-e za objavu informacija o nadzoru koji, u skladu s člankom 143. stavkom 1. točkom (c) Direktive o kapitalnim zahtjevima (CRD IV), nalaže objavu „općih kriterija i metodologija“ korištenih u SREP-u.

Vodič će obuhvatiti sljedeća glavna područja:

- SSM kao prvi stup europske bankovne unije
- najvažnije ciljeve SSM-a, njegov geografski, institucionalni i funkcionalni djelokrug te glavna načela rada
- koncepte značajne i manje značajne institucije te kriterije koji se na njih odnose
- ključne zakone kojima se uređuje funkcioniranje SSM-a i njihovu međusobnu povezanost
- praktično djelovanje SSM-a
- ključne strukture i tijela ESB-a
- suradnju ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica
- pristupe nadzoru značajnih i manje značajnih institucija te podjelu zadaća između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela za svaki od ta dva pristupa
- organizacijski ustroj ESB-a
- suradnju SSM-a i drugih tijela
- koncept bliske suradnje putem koje države članice čija valuta nije euro imaju mogućnost pristupanja SSM-u

- ključne nadzorne zadaće na različitim područjima nadzora te njihove ciljeve, učestalost i željene rezultate (praveći razliku između nadzora značajnih i manje značajnih institucija)
- postupke kojima se olakšava i osigurava dosljednost nadzora u okviru SSM-a
- ključna proceduralna pravila kao što su ulazne točke i jezične odredbe
- osnovna obilježja SSM-ove zajedničke metodologije procjene rizika i kvantifikacije kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva.

Namjera je objaviti vodič znatno prije početka rada SSM-a.

6 PRIPREMA DRUGIH VAŽNIH ASPEKATA POSLA

6.1 OKVIR NADZORNOG IZVJEŠĆIVANJA

Priručnik o nadzornom izvješćivanju SSM-a, interni dokument u kojem se utvrđuje pristup nadzornom izvješćivanju i opisuje okvir podataka i izvješća za SSM, kao „živi dokument“ u travnju je odobrio Nadzorni odbor. Budući da su na izradu okvira nadzornog izvješćivanja znatno utjecali podaci potrebni za vođenje centraliziranog sustava procjene rizika (RAS), varijable uključene u izvještajni okvir kategorizirane su po različitim profilima rizika banaka.

Početkom ožujka Nadzorni odbor odlučio je pokrenuti treći probni postupak prikupljanja podataka (SPE-3) kako bi nastavio i dodatno poboljšao pripremne radnje, posebice za RAS. Ključni cilj SPE-3 je dodatno poboljšati metodologije korištene u RAS-u. Sadržaj zbirke podataka pomno je usuglašen s nacionalnim nadležnim tijelima. Zbirka najnovijih podataka od kraja prosinca 2013. bitna je za produljenje sadašnjih relativno kratkih vremenskih serija. Važno je istaknuti da će taj postupak također poduprijeti prijelazne aktivnosti novih zajedničkih nadzornih timova, što će im omogućiti da koriste serije podataka u svojim pripremama. Taj će postupak pomoći bankama, nacionalnim nadležnim tijelima i ESB-u u pripremi budućih redovitih prikupljanja podataka. Poduzima se sve kako bi se osigurala učinkovita koordinacija zahtjeva za prikupljanje podataka i izbjegla dupliciranja i preklapanja s drugim postupcima u vezi s podacima.

Još jedna važna zadaća koja je u tijeku jest izrada okvira podataka za manje značajne institucije. Ključni je izazov uspostaviti ravnotežu između zahtijevanja sadržajnih podataka i neopterećivanja banaka, osobito onih manjih.

Sustav podataka za bankovni nadzor (SUBA), koji je potreban za prihvrat nadzornih podataka i metapodataka u ESB-u, u fazi je uvođenja. SUBA će pohranjivati i obrađivati podatke,

vrednovati ih i provjeravati njihovu dosljednost, čuvati njihovu tajnost i prosljeđivati ih. Bit će u skladu s provedbenim tehničkim standardima EBA-e o nadzornom izvješćivanju (koje je EBA objavila u srpnju 2013.) i postupno će se prilagođavati drugim redovnim nadzornim podacima koje EBA nije uskladila. U taj će se sustav također moći pohraniti i pojedinačni i konsolidirani (grupni) bankovni podaci.

Prva faza trebala bi biti dovršena do srpnja 2014. Sustav će biti povezan s bazom podataka Registra institucija i povezanih subjekata (RIAD), koja bi trebala sadržavati institucionalne podatke i ključne poslovne podatke o bankama i sastavu bankovnih grupa (tj. referentne podatke). RIAD će također pružati izravnu potporu zadaćama poput utvrđivanja značajnih bankovnih grupa koje će biti podložne izravnom nadzoru.

6.2 OKVIR NAKNADA ZA NADZOR

Sukladno Uredbi o SSM-u, ESB će ubirati godišnje naknade od kreditnih institucija sa sjedištem u državama članicama sudionicama i od podružnica koje je u državi članici sudionici osnovala kreditna institucija sa sjedištem u državi članici nesudionici. Aranžmani za izračun naknada SSM-a odredit će se uredbom ESB-a, kojom će se utvrditi pravila i postupci kojima se uređuju naknade u vezi sa SSM-om, a u cilju postizanja troškovne učinkovitosti i razmjernosti u skladu sa standardima transparentnosti.

U razdoblju od prethodnog Tromjesečnog izvješća o SSM-u, ESB je pripremio Nacrt uredbe o naknadama za nadzor u kojem su sagledani sljedeći glavni aspekti:

- kriteriji za utvrđivanje ukupne visine godišnje naknade za nadzor
- aranžmani za izračun godišnje naknade za nadzor za nadzirane subjekte
- postupak ubiranja godišnje naknade za nadzor.

Započele su rasprave s nacionalnim nadležnim tijelima o Nacrtu uredbe ESB-a o naknadama za nadzor. Cilj sljedećih koraka bit će dovršetak prijedloga ESB-ove metodologije u vezi s naknadama za nadzor i pokretanje javnog savjetovanja o Nacrtu uredbe ESB-a o naknadama za nadzor. Namjera je pokrenuti javno savjetovanje do kraja svibnja 2014.

6.3 INFORMATIČKO-TEHNOLOŠKA (IT) INFRASTRUKTURA

Stvaranje novih poslovnih procesa i aktivnosti SSM-a ima podršku sljedećih IT radnih podskupina:

- **Zajedničke IT službe:** nove radne stanice za osoblje SSM-a postavljene su na privremenoj lokaciji, a do kraja jeseni 2014. bit će postavljeno ukupno 1100 novih radnih stanica. Nacionalna nadležna tijela priključit će se na aplikacije SSM-a putem CoreNeta, sadašnje mrežne infrastrukture Eurosustava/ESSB-a koju koriste nacionalne središnje banke (s iznimkom nekoliko nacionalnih nadležnih tijela gdje će možda biti potrebno drukčije rješenje). Razmatraju se mogućnosti razmjene potpisanih i šifriranih poruka s nacionalnim nadležnim tijelima koja nisu dio Europskog sustava središnjih banaka (ESSB).
- **Suradnja, proces rada i upravljanje informacijama:** trenutačno se provodi IT projekt za upravljanje podacima o kontaktima i rješavanje upita (e-Contact), a očekuje se da će prve funkcije zaživjeti do kraja svibnja 2014. Istodobno, nastavlja se rad na poboljšanju pristupa sustavu ESB-a za upravljanje dokumentima i spisima (DARWIN) za nacionalna nadležna tijela koja su odvojena od svoje nacionalne središnje banke.
- **Planiranje poslovnih sredstava:** predstavnici poslovnih područja utvrdili su početne poslovne zahtjeve i potencijalna rješenja za proračun SSM-a te promjene u pogledu organizacijske strukture i izvješćivanja, što je sada u razradi; dopune se očekuju u sljedećim mjesecima. Što se tiče izračuna troškova, ispostave računa te naplate i sravnjenja plaćanja, ESB je kao prikladna rješenja odabrao SAP-ove module „Naplata i isplata u javnom sektoru“ i „Upravljanje porezima i prihodima“. Razvoj prvog modula je u tijeku, čemu pomažu redoviti razgovori s predstavnicima poslovnih područja.
- **Prikupljanje podataka, upravljanje kvalitetom podataka i analitika:** dovršena je pripremna faza projekta sustava podataka SUBA. Glavni je cilj projekta omogućiti da ESB prima određene nadzorne podatke od svih zemalja u okviru SSM-a u formatu XBRL, a u skladu s okvirom provedbenih tehničkih standarda EBA-e. Nakon pripreme i provedbe opsežnog natječaja za odabir odgovarajućeg pružatelja IT usluga, odabira potrebnog softvera te razvoja i testiranja prototipa SUBA-e koji će omogućiti prikupljanje i vrednovanje nadzornih podataka, projekt će ući u fazu provedbe.
- **Sustav upravljanja informacijama (IMAS):** IMAS će činiti temelj za osiguranje usklađenih procesa i dosljednosti u nadzoru bankovnih institucija. Osobito u početnoj fazi SSM-a, on će biti ključni element kojim će se osigurati da svi zajednički nadzorni timovi primjenjuju zajedničku metodologiju i standarde. Također će biti vrlo vidljiv znak svim nacionalnim nadležnim tijelima da je SSM u punoj funkciji. Pored toga, stabilno, učinkovito i jednostavno rješenje trebalo bi poticati prihvaćenost SSM-a na mnogim razinama. Odlučeno je da se postojeće IT rješenje, koje se pokazalo uspješnim u jednom od nacionalnih nadležnih tijela, koristi kao jezgra IMAS-a koja će se dodatno prilagoditi potrebama SSM-a.

7 SVEOBUH VATNA PROCJENA

Od podnošenja prethodnog Tromjesečnog izvješća postignut je značajan napredak u sveobuhvatnoj procjeni. Tri su glavna cilja tog postupka:

- jačati transparentnost unapređivanjem kvalitete dostupnih informacija o stanju banaka
- utvrditi i provesti nužne korektivne radnje ako je potrebno
- jačati povjerenje uvjeravanjem svih sudionika da su banke u osnovi zdrave i pouzdane.

Pregled kvalitete aktive (AQR) i testiranje otpornosti na stres čine metodološki temelj procjene.

Cijeli proces formalno je započeo usvajanjem Odluke ESB/2014/3 od 4. veljače 2014. o određivanju kreditnih institucija koje podliježu sveobuhvatnoj procjeni. Upravno vijeće usvojilo je tu odluku na prijedlog Nadzornog odbora.

U cilju dovršetka procjene prije početka nadzora u okviru SSM-a u studenom 2014., tijekom posljednjih mjeseci ostvareno je nekoliko važnih koraka i pokrenuti su ključni procesi, što je prikazano niže u tekstu.

7.1 DOVRŠETAK ODABIRA PORTFELJA ZA PREGLED KVALITETE AKTIVE

Završena je prva faza pregleda kvalitete aktive, odabir portfelja za pregled. Odabir je izvršen u skladu s pristupom temeljenim na riziku i to u bliskoj suradnji nacionalnih nadležnih tijela i ESB-a, tako što su nacionalna nadležna tijela podnijela prijedloge Središnjem uredu za vođenje projekata ESB-a (CPMO) na razmatranje na bilateralnim sastancima prije nego što je postignut dogovor o konačnom odabiru. Ukupna rizikom ponderirana aktiva bankovnih knjigovodstvenih portfelja odabranih za pregled iznosi otprilike 3,7 bilijuna eura, što čini 58% ukupne kreditnim rizikom ponderirane aktive banaka obuhvaćenih procjenom.

Pored toga, 29 banaka sa značajnim rizicima u knjizi trgovanja podliježu posebno prilagođenom pregledu knjige trgovanja. Ova komponenta obuhvaća kvalitativni pregled glavnih postupaka u knjizi trgovanja zajedno s kvantitativnim pregledom najvažnijih modela za određivanje cijena izvedenica. U prvom se ocjenjuju učinkovitost i prikladnost ključnih postupaka kojima se banke koriste za izračun i praćenje pravične vrijednosti svih pozicija u knjizi trgovanja. U drugom je naglasak na postojanosti najznačajnijih modela određivanja cijena kojima se vrednuju izvedenice treće razine. Završen je odabir relevantnih modela određivanja cijena.

7.2 POKRETANJE PROJEKTA I PREKOGRANIČNA SURADNJA

Pokretanje projektnih struktura i odgovarajućih sredstava na nacionalnoj razini dovršeno je na vrijeme kako bi mogla početi faza provedbe pregleda kvalitete aktive. Nacionalna nadležna tijela angažirala su treće strane (vanjske savjetnike i revizijske tvrtke) radi pružanja potpore tom procesu. Provedbu na nacionalnoj razini usklađuju nacionalni uredi za vođenje projekta koje nadgledaju nacionalni upravljački odbori. Kako je opisano u prethodnom Tromjesečnom izvješću, obje nacionalne strukture podnose izvješća odgovarajućim središnjim strukturama u ESB-u: CPMO-u i Upravljačkom odboru za sveobuhvatnu procjenu (CASC). Timovi za nadzor na licu mjesta, koji se sastoje od zaposlenika nacionalnih nadležnih tijela i revizora, obavljaju posao na licu mjesta u pojedinačnim bankama. Osnovani su timovi za pojedinačne zemlje, koji su sastavljeni od stručnjaka ESB-a sa zadaćom pružanja tehničke pomoći i doprinosa osiguranju kvalitete na nacionalnoj i središnjoj razini, te su već započeli s radom u pojedinačnim državama članicama.

Dovršen je okvir za suradnju matičnih nadzornika i nadzornika domaćina prilikom provedbe sveobuhvatne procjene i uspostavljeni su odgovarajući bilateralni aranžmani između nadzornih tijela. To je bitno za provedbu pregleda kvalitete aktive, budući da mnoge institucije obuhvaćene procjenom posluju u inozemstvu i imaju inozemne portfelje koji podliježu provjeri. Dotični aranžmani obuhvaćaju suradnju nacionalnih nadležnih tijela različitih država članica SSM-a, ali isto tako i suradnju nacionalnih nadležnih tijela država članica SSM-a i nadzornih tijela izvan nadležnosti SSM-a, kako unutar tako i izvan EU-a. U ESB-u je održan niz radionica s relevantnim tijelima država koje nisu članice SSM-a kako bi se razmotrili i usuglasili modaliteti suradnje, koja također uključuje EBA-u, Europsku komisiju i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA).

7.3 OBJAVA PRIRUČNIKA O DRUGOJ FAZI PREGLEDA KVALITETE AKTIVE

ESB je 11. ožujka 2014. na svojoj internetskoj stranici objavio priručnik o posebnoj metodologiji za drugu, provedbenu fazu pregleda kvalitete aktive. Dokument obuhvaća deset radnih cjelina koje treba obaviti tijekom druge faze, uključujući postupke za:

- utvrđivanje valjanosti podataka i provjere ulaznih podataka modela
- vrednovanje značajnih rizika i kolaterala te utvrđivanje potrebnih rezervacija
- procjenu tržišnih vrijednosti pomoću granskih mjerila
- osiguranje kvalitete i praćenje napretka radi pravodobne provedbe.

Priručnik služi kao jedinstven referentni materijal za sve strane uključene u ovaj postupak, pružajući konkretne smjernice o provedbi svih relevantnih mjera. Prije objave priručnik je podvrgnut intenzivnoj stručnoj provjeri i doradi, u čemu su sudjelovala nacionalna nadležna tijela i relevantne revizijske tvrtke.

7.4 PROVEDBA PREGLEDA KVALITETE AKTIVE, OSIGURAVANJE KVALITETE I TAJNOST PODATAKA

Timovi za nadzor banaka na licu mjesta u veljači su počeli s radom u bankama te su do kraja ožujka završili prvu radnu cjelinu (pregled procesa, politika i računovodstva). U tijeku je rad na utvrđivanju vjerodostojnosti podataka i pregled kreditnih spisa, dok je analiza skupnih rezervacija započela sredinom travnja. ESB je svjestan da zahtjevi za dostavu značajne količine granularnih podataka u relativno kratkom roku od banaka iziskuju znatne napore. CPMO ESB-a nastojao je pojednostavniti relevantne predloške podataka kako bi što više olakšao izvješćivanje, a da se pri tom ne dovodi u pitanje kvaliteta samog postupka. ESB je već održao izravne razgovore s višim predstavnicima banaka obuhvaćenih procjenom te će nastaviti dijalog do završetka postupka.

Od osobite je važnosti osiguranje kvalitete kako bi se zajamčila dosljednost i usporedivost rezultata sveobuhvatne procjene i osigurala jednaka pravila za sve institucije i zemlje. U tu je svrhu utvrđen sljedeći okvir koji obuhvaća tri sloja aktivnosti radi osiguranja kvalitete:

- Timovi za nadzor banaka na licu mjesta zaduženi su za utvrđivanje kvalitete svojih podnesaka nacionalnim nadležnim tijelima.
- Timovi nacionalnih nadležnih tijela za tehničku pomoć i osiguranje kvalitete zajedno s timovima ESB-a za pojedinačne zemlje provode dodatne provjere i vrednovanja u bankama koje su u njihovoj nadležnosti.
- CPMO ESB-a provjerava kvalitetu nacionalnih podnesaka centru te uspoređuje podatke među zemljama i analizira ih.

Još jedan prioritetan aspekt je osiguranje tajnosti svih podataka koji su dostavljeni tijekom postupka, kako bi se zaštitila prava uključenih institucija, održala uredna komunikacija i izbjeglo curenje informacija. Sve strane uključene u provedbu sveobuhvatne procjene potpisale su sporazume o zaštiti tajnosti podataka, a ESB je poduzeo značajne napore kako bi zajamčio siguran prijenos i pohranu podataka i isključio mogućnost nedopuštenog pristupa.

7.5 TESTIRANJE OTPORNOSTI NA STRES

U priopćenju za javnost objavljenom 3. veljače 2014., ESB je potvrdio primjenu ključnih parametara za testiranje otpornosti na stres, koje je EBA obznanila 31. siječnja 2014. Minimalna razina kapitala za osnovni scenarij bit će 8% redovnog osnovnog kapitala (CET1), dok će se za nepovoljni scenarij primjenjivati prag od 5,5% redovnog osnovnog kapitala. Kao jedan od dva glavna stupa sveobuhvatne procjene, test otpornosti na stres za zemlje SSM-a sadržavat će rezultate pregleda kvalitete aktive.

Vremenski okvir za testiranje otpornosti na stres bit će tri godine (od prosinca 2013. do prosinca 2016.). Osnovni scenarij testiranja na stres dobiven je od Europske komisije. Nepovoljni scenarij predložio je Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) u bliskoj suradnji s ESB-om i EBA-om, kao i u prethodnim postupcima. Pojediniosti oba scenarija objavljene su 29. travnja 2014.

7.6 RASPOLOŽIVE MJERE ZA POKRIVANJE MANJKA KAPITALA

U priopćenju za javnost objavljenome 29. travnja 2014. ESB je objasnio mjere koje će banke morati poduzeti u slučaju da, prema rezultatima sveobuhvatne procjene, njihova stopa kapitala ne dosegne odgovarajuće pragove, posebno u pogledu rokova i prihvatljivih instrumenata kapitala.

Kada neka banka ima manjak kapitala, mora dostaviti kapitalni plan u kojem detaljno objašnjava korektivne mjere. Manjak kapitala utvrđen pregledom kvalitete aktive ili osnovnim scenarijem testiranja na stres trebat će pokriti u roku od šest mjeseci, dok će manjak kapitala utvrđen u nepovoljnom scenariju testiranja na stres trebati pokriti u roku od devet mjeseci. Razdoblje od šest ili devet mjeseci početak će teći od objavljivanja rezultata sveobuhvatne procjene u listopadu 2014.

Što se tiče dopuštenih instrumenata kapitala, manjak kapitala utvrđen pregledom kvalitete aktive i osnovnim scenarijem testiranja na stres moguće je pokriti samo instrumentima redovnog osnovnog kapitala određenima u članku 50. Uredbe o kapitalnim zahtjevima. Manjak kapitala koji proizlazi iz nepovoljnoga stresnog scenarija moći će se pokriti instrumentima redovnog osnovnog kapitala i/ili konvertibilnim ili instrumentima smanjive vrijednosti koji ispunjavaju zahtjeve iz člana 52. Uredbe o kapitalnim zahtjevima (tj. instrumentima dodatnoga osnovnog kapitala). Upotreba instrumenata dodatnoga osnovnog kapitala ograničena je na

najviše 1% ukupne rizikom ponderirane aktive, u skladu sa sljedećim odredbama u vezi s pokretačima¹⁶:

- instrumenti za koje je određena granična vrijednost niža od 5,5% redovnog osnovnog kapitala: 0% ukupne rizikom ponderirane aktive
- instrumenti za koje je određena granična vrijednost 5,5% redovnog osnovnog kapitala, ili viša od 5,5% ali niža od 6% redovnog osnovnog kapitala: najviše 0,25% ukupne rizikom ponderirane aktive
- instrumenti za koje je određena granična vrijednost 5,5% redovnog osnovnog kapitala, ili viša od 5,5% ali niža od 7% redovnog osnovnog kapitala: najviše 0,5% ukupne rizikom ponderirane aktive
- instrumenti za koje je određena granična vrijednost 7% redovnog osnovnog kapitala ili viša od toga: najviše 1% ukupne rizikom ponderirane aktive.

8 ODGOVORNOST

Uredba o SSM-u i Međuinstitucionalni sporazum Europskog parlamenta i ESB-a utvrđuju jasne procedure za imenovanje predsjednika i potpredsjednika Nadzornog odbora. Na prijedlog Upravnog vijeća ESB-a, 11. veljače 2014. Vijeće EU-a imenovalo je gđu Sabine Lautenschläger, članicu Izvršnog odbora ESB-a, potpredsjednicom Nadzornog odbora nakon njezina saslušanja pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 3. veljače 2014. i odobrenja parlamenta 5. veljače 2014.

Uredba o SSM-u predviđa razne načine podnošenja odgovornosti Europskom parlamentu i Vijeću EU-a. Ključni način podnošenja odgovornosti jesu redovita saslušanja i *ad hoc* razmjene mišljenja s predsjednikom Nadzornog odbora u Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta te u Euroskupini.

Predsjednica Nadzornog odbora, gđa Danièle Nouy, predstavila je prvo Tromjesečno izvješće o SSM-u Europskom parlamentu na posebnoj *ad hoc* razmjeni mišljenja 4. veljače 2014. i na sastanku Vijeća za ekonomske i financijske poslove (ECOFIN) 18. veljače 2014. Odbor za ekonomsku politiku Europskog parlamenta održao je svoj prvi redoviti sastanak s gđom Nouy 18. ožujka 2014., kad je izvijestila i razmijenila mišljenje o ostvarenom napretku u pogledu priprema SSM-a i sveobuhvatne procjene. ESB je također objavio predsjedničke pisane odgovore na pitanja zastupnika Europskog parlamenta koja su upućena netom prije saslušanja.

¹⁶ Primjer pravilne primjene ovih odredaba sadržan je u obavijesti o sveobuhvatnoj procjeni objavljenoj 29. travnja zajedno s navedenim priopćenjem za javnost.

Gđa Nouy također je izvijestila o uspostavi SSM-a i tijeku sveobuhvatne procjene na sastanku Skupine za financijsku stabilnost Gospodarskog i financijskog odbora 25. ožujka 2014. i neformalnom sastanku Vijeća ECOFIN-a 2. travnja 2014. Od 4. studenog 2014., kad ESB u potpunosti preuzme svoje nadzorne zadaće, SSM će podnositi odgovornost Euroskupini u prisutnosti predstavnika država članica sudionica SSM-a čija valuta nije euro.

Sukladno Međuinstitucionalnom sporazumu (Odjeljak V.), Europski parlament primio je Nacrt okvirne uredbe 4. veljače 2014., uoči javnog savjetovanja pokrenutog 7. veljače.

Prema Međuinstitucionalnom sporazumu, nadležni odbor Europskog parlamenta prima zapisnike o raspravi nakon svakog sastanka Nadzornog odbora. Budući da se ti zapisnici obično dovršavaju i odobravaju mjesec dana nakon svakog sastanka, tijekom izvještajnog razdoblja ESB je dostavio zapisnike sa sastanaka Nadzornog odbora održanih od siječnja do sredine ožujka 2014. ESB je označio te dokumente oznakom povjerljivosti „ECB-Confidential“. U tom svjetlu valja podsjetiti da Međuinstitucionalni sporazum (Odjeljak I.) navodi da Europski parlament posebice „provodi sigurnosne mjere i mehanizme koji odgovaraju osjetljivosti informacija i dokumenata ESB-a“ i „od ESB-a traži pristanak za objavljivanje dodatnim osobama ili institucijama“ pored članova Odbora za ekonomsku politiku koji dobivaju te zapisnike.

9 SLJEDEĆI KORACI I BUDUĆI IZAZOVI

Prije trećeg Tromjesečnog izvješća, čija je objava planirana za početak kolovoza 2014., ESB će se posebice usredotočiti na:

- dovršetak prijedloga metodologije ESB-a u pogledu naknada za nadzor i Nacrta uredbe ESB-a o naknadama za nadzor radi pokretanja javnog savjetovanja – prije javnog savjetovanja nacrt uredbe bit će upućen nadležnom odboru Europskog parlamenta u skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom
- odabir prvog vala nadzornog osoblja (oko 280 nadzornika) i imenovanje koordinatora zajedničkih nadzornih timova
- pripremu i odobrenje internih pravila ESB-a o razdvajanju funkcija i razmjeni informacija.

Te su važne aktivnosti prikazane u sljedećoj tablici, kao i one koje će biti poduzete u posljednjoj četvrtini prijelazne faze do 4. studenog 2014. kad ESB preuzima nadzorne ovlasti.

Važne aktivnosti

Postupak

Pokretanje javnog savjetovanja o Nacrtu uredbe ESB-a o naknadama za nadzor

Imenovanje koordinatora zajedničkih nadzornih timova

Odabir prvog vala nadzornog osoblja (oko 280 nadzornika)

Faza provjere dostave podataka o nadzoru

Interna pravila ESB-a o razdvajanju funkcija i razmjeni informacija

Treće Tromjesečno izvješće Europskom parlamentu, Vijeću EU-a i Europskoj komisiji

Objava popisa značajnih banaka

Odabir drugog vala nadzornog osoblja (oko 300 nadzornika)

Odluka ESB-a o odabiru članova Administrativnog odbora za preispitivanja

Preispitivanje Etičkog okvira ESB-a (uključujući etičko ponašanje zaposlenika i rukovoditelja ESB-a uključenih u nadzor banaka)

Rezultati sveobuhvatne procjene

Uredba ESB-a o naknadama za nadzor

Objava vodiča ESB-a o praktičnoj provedbi nadzora

Četvrto Tromjesečno izvješće Europskom parlamentu, Vijeću EU-a i Europskoj komisiji

Početak nadzornih aktivnosti

Vremenski okvir

kraj svibnja 2014.

svibanj/lipanj 2014.

početak ljeta 2014.

ljeto 2014.

ljeto 2014.

kolovoz 2014.

prije 4. rujna 2014.

kraj ljeta 2014.

rujan 2014.
(najkasnije)

rujan 2014.

listopad 2014.

listopad 2014.

prije kraja listopada 2014.

studen 2014.

4. studeni 2014.